

Perustietoa varhaiskasvatuksesta ja esiopetuksesta

Perustietoa koulusta ja perusopetuksesta

Perustietoa varhaiskasvatuksesta ja esiopetuksesta

Perustietoa koulusta ja perusopetuksesta

Perustietoa varhaiskasvatuksesta ja esiopetuksesta	4
Yhteistyö huoltajien kanssa	4
Lapsen oma äidinkieli ja suomi toisena kielenä -opetus	5
Lapsen päivä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa	6
Ruokailu	7
Ulkoilu	7
Koulun aloitus	7
Perustietoa koulusta ja perusopetuksesta	8
Koulussa	8
Kodin ja koulun yhteistyö	10
Perusopetukseen valmistava opetus	10
Suomi toisena kielenä -opetus (S2-opetus)	12
Oman äidinkielen opetus	12
Kouluruokailu	13
Koulumatkat	14
Opiskeluhoito	14
Aamu- ja iltapäivätoiminta Jälkkäri	15
Jyväskylän kaupungin perusopetuksen poissaolomalli	16
Poissaolotiedon luokitteluohje	20
Jyväskylän kaupungin perusopetuksen väkivallan, kiusaamisen, häirinnän ja syrjinnän vastainen toimintamalli	21

Perustietoa varhaiskasvatuksesta ja esiopetuksesta

- Varhaiskasvatus ja esiopetus ovat osa suomalaista koulutusjärjestelmää.
- Jokaisella alle kouluikäisellä lapsella on oikeus saada varhaiskasvatusta ja esiopetusta.
- Varhaiskasvatukseen voi osallistua päiväkodissa, perhepäivähoidossa tai kerhossa.
- Esiopetusta on yksi vuosi ennen koulun aloittamista päiväkodissa tai koulun yhteydessä.
- Henkilökunta on koulutettua.
- Vanhemmat ja työntekijät sopivat yhdessä lapsen varhaiskasvatuspäivän pituudesta.
- Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa olevilla lapsilla on kaupungin ottama tapaturmavakuutus.
- Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen lomat (*syksy, joulukuu, talvi ja kevät*) ovat samaan aikaan perusopetuksen lomien kanssa.
- Varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen haetaan sähköisesti tai päiväkodista saatavalla hakemuksella.

Yhteistyö huoltajien kanssa

- Yhdessä vanhempien kanssa tuemme lapsen kasvua, kehitystä, oppimista ja hyvinvointia.
- Tapaamme vanhempia joka päivä tuonti- ja hakutilanteissa.
- Mobiilisovellus Edlevon kautta voi esimerkiksi varata hoitoaikoja, ilmoittaa poissaoloista ja lukea tiedotteita.
- Kasvatuskeskustelussa vanhemmat ja henkilökunta tekevät lapselle yksilöllisen suunnitelman.
- Tarvittaessa keskustelussa on mukana tulkki tai muita yhteistyötahoja.
- Tarvittaessa varhaiskasvatuksen työntekijä tilaa tulkin.
- Varhaiskasvatuspalvelut maksaa tulkkauksen.
- Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen henkilökunta sekä yhteistyötahot ovat vaitiolovelvollisia.
- Kasvattajilla on velvollisuus kertoa opetuksen järjestämiseen vaikuttavat tärkeät tiedot uudessa päiväkodissa tai koulussa.
- Jos lapsen hyvinvointi ja turvallisuus ovat vaarantuneet, laki velvoittaa henkilöstöä ilmoittamaan siitä.

Lapsen oma äidinkieli ja suomi toisena kielenä -opetus

- Äidinkielen oppiminen on vanhempien vastuulla.
- Äidinkielen osaaminen auttaa lasta oppimaan muita kieliä.
- Kun lapsi osallistuu säännöllisesti varhaiskasvatukseen tai esiopetukseen, hän oppii ymmärtämään ja puhumaan suomea.
- Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen monipuolisessa toiminnassa lapsi oppii suomen kieltä.
- Lapsi oppii suomen kieltä myös leikkiessään kavereiden kanssa.
- Esiopetukseen osallistuva lapsi voi saada äidinkielen opetusta. Edellytyksenä on, että kyseinen kielen opetusryhmä on olemassa ja vanhemmat huolehtivat kuljetuksesta. Opetusryhmä voi kokoontua toisella asuinalueella.

Lapsen päivä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa

- Lapsi leikkii, ruokailee, ulkoilee ja leppää jokaisena päivänä.
- Monipuolinen ja tavoitteellinen toiminta sisällä ja ulkona sisältää esimerkiksi leikkiä, liikuntaa, musiikkia, retkiä ja käden töitä.
- Lapsi oppii monia asioita leikkien avulla.
- Jo pienet lapset opettelevat itsestä huolehtimista ja arkisia taitoja, kuten syömään tai pukemaan itse.
- Lapsen ikä ja kehitystaso otetaan aina huomioon ja aikuinen on lähellä auttamassa.
- Lapsi oppii toimimaan ryhmässä ja ottamaan muut lapset huomioon.
- Esiopetuksessa tutustutaan kirjaimiin ja numeroihin, mutta lukutaitoa ei opeteta eikä vaadita.

"Lapsi oppii monia asioita leikkien avulla."

Ruokailu

- Varhaiskasvatuspäivään sisältyy aamupala, lounas ja välipala.
- Ruokailuista ei makseta erikseen.
- Henkilökunta kannustaa ja rohkaisee lapsia maistamaan uusia ruokia.
- Ruokaa ei ole pakko syödä ja ruokaa voi aina hakea lisää.
- Päiväkotien ja koulujen yhteisen ruokalistan löytää esimerkiksi päiväkodista tai Jyväskylän [verkkosivulta](#).
- Ruokalista suunnitellaan etukäteen lasten ravitsemussuositusten mukaisesti.
- Terveysteen, uskontoihin ja katsomuksiin liittyvät ruoka-ainerajoitteet otetaan aina huomioon.
- Lapsella pitää olla lääkärin- tai terveydenhoitajan todistus erityisruokavaliosta tai ruoka-aineallergiasta.
- Todistusta ei tarvita vakaumukseen perustuvassa ruokavaliassa. Silloin riittää vanhemman tekemä ilmoitus [erityisruokavaliolomakkeella](#).

Ulkoilu

- Lapset ulkoilevat varhaiskasvatuksessa joka päivä.
- Lapset ulkoilevat myös sateella tai talvella pakkasella (*pakkasraja noin -15 astetta, lasten iän mukaan*).
- Lapsella pitää olla sään mukaiset vaatteet ja riittävästi varavaatteita.
- Lapset käyvät retkillä lähiympäristön puistossa, metsässä, hiihtoladulla, urheilukentällä tai kirjastossa.
- Päiväkodin pihalla, metsässä tai urheilukentällä lapset osallistuvat monenlaiseen toimintaan, esimerkiksi liikuntaan, matematiikkaan tai kuvaamataitoon. Lapset myös leikkivät metsässä.

Koulun aloitus

- Vanhemmat ilmoittavat lapsen kouluun esiopetusvuoden tammikuussa.
- Oppivelvollisuus alkaa sen vuoden elokuussa, kun hän täyttää 7 vuotta.
- Lapsi aloittaa perusopetuksen yleensä oman asuinalueen koulussa.

Perustietoa koulusta ja perusopetuksesta

- Jyväskylän kaupunki järjestää perusopetusta Suomen perusopetuslakia noudattaen.
- Suomessa on oppivelvollisuus.
- Oppilas on oppivelvollinen, jos hänellä on Suomessa kotikunta.
- Huoltajan tehtävänä on huolehtia, että lapsi suorittaa oppivelvollisuuden.
- Lapsi aloittaa ensimmäisen luokan sinä vuonna, kun hän täyttää 7 vuotta.
- Peruskoulu kestää 9 vuotta.
- Oppivelvollisuus päättyy sinä vuonna, kun nuori täyttää 18 vuotta.
- Perusopetus on maksutonta.
- Oppimateriaali on ilmaista.
- Opetuskieli on suomi.
- Oppilas menee yleensä asuinpaikkaa lähimpänä olevaan kouluun.
- Jos lähikoulu on täynnä, oppilaalle osoitetaan kouluksi turvallisen ja lyhyen matkan päässä oleva muu koulu.
- Koulussa opiskellaan opetussuunnitelman mukaan.
- Opetussuunnitelma ohjaa, mitä koulussa opetetaan ja mitä tavoitteita oppimisella on.
- Englanninkielistä opetusta annetaan kahdessa koulussa. Opetuskielinä ovat englanti ja suomi.
- Ruotsinkielistä opetusta annetaan yhdessä koulussa. Opetuskielenä on ruotsi.
- Muita erikoisluokkia ovat musiikki- ja urheiluluokat. Musiikkiluokkia on kahdessa koulussa. Urheiluluokkia on kahdessa koulussa.

Koulussa

- Oppilas tarvitsee kouluun tullessa repun.
- Oppilas saa koulukirjat ja kirjoitusvälineet koulusta.
- Oppilas tarvitsee liikeyknän ja pyyhekumin läksyjen tekoa varten.
- Oppilas saa koulusta lukujärjestyksen.
- Oppilas käy koulussa lukujärjestyksen mukaan.
- Lukujärjestyksestä näkyy milloin koulupäivä alkaa ja loppuu.
- Lukujärjestyksestä näkee koulupäivänä opiskeltavat oppiaineet.
- Koulussa täytyy olla paikalla ensimmäisen oppitunnin alkaessa.
- Vanhemman ei tarvitse saattaa oppilasta kouluun tai ilmoittautua opettajalle.

- Huoltaja voi aamulla saattaa pienen oppilaan koulun pihaan, jos haluaa.
- Oppilas odottaa koulun pihassa koulupäivän alkamista. Koulussa soitetaan kelloa, kun tunti alkaa.
- Oppilas ei saa lähteä koulusta pois kesken päivän ilman lupaa.
- Koulussa oppilaat ulkoilevat välitunneilla. Oppilas tarvitsee sähän sopivat vaatteet ja kengät.
- Liikuntatunnit ovat sisällä tai ulkona. Sisäliikuntaan oppilas tarvitsee vaihtovaatteet: shortsit, t-paidan ja pyyhkeen. Ulkoliikuntaan oppilas tarvitsee sähän ja liikuntaan sopivat ulkovaatteet ja kengät.
- Koulu tukee oppilasta kielen kehittämisessä, oppimisessa ja koulunkäynnissä.
- Koulussa on järjestyssäännöt.
- Ketään ei saa kiusata.
- Oppilaat ovat vakuutettuja koulupäivän ajan.
- Jos oppilas rikkoo koulun omaisuutta, huoltajat korvaavat rikkoutuneet asiat.
- Koulujen työ- ja loma-ajat.

Kodin ja koulun yhteistyö

- Huoltajan tehtävä on huolehtia, että lapsi käy koulua.
- Koulu tukee huoltajaa kasvatustehtävässä.
- Molemmilla huoltajilla on oikeus saada tietoa lapsen opinnoista.
- Kodin ja koulun välinen viestintä tapahtuu pääasiassa Wilma-järjestelmässä.
- Ohjeet Wilman käyttöön saa lapsen oman koulun koulusihteeriltä.
- Koulu kutsuu huoltajat oppilaspalaveriin ja vanhempainiltoihin.
- Huoltaja ilmoittaa oppilaan turvallisuuteen liittyvät terveysasiat koululle.
- Jos oppilas sairastuu, siitä täytyy ilmoittaa koululle mahdollisimman pian.
- Huoltaja ilmoittaa oppilaan sairauspoissaolosta Wilmassa, soittamalla tai tekstiviestillä.
- Huoltajan täytyy hakea muita poissaoloja Wilmassa. Oppilas ei voi ilmoittaa poissaoloista.
- Opettaja voi myöntää 1–5 päivän poissaolon.
- Rehtori myöntää yli 5 päivän poissaolot.
- Jyväskylässä on käytössä poissaolomalli, joka löytyy tämän esitteen lopusta.
- Jos oppilaalla on paljon poissaoloja, koulu ottaa yhteyttä huoltajaan.
- Koulussa puututaan kiusaamiseen. Huoltaja ilmoittaa koululle, jos oppilas kertoo kiusaamisesta kotona.
- Väkivallan, kiusaamisen, häirinnän ja syrjinnän vastainen toimintamalli löytyy tämän esitteen lopusta.

Perusopetukseen valmistava opetus

- Jos oppilas ei osaa vielä suomea, hän osallistuu perusopetukseen valmistavaan opetukseen.
- Valmistava opetus on tarkoitettu 6–16-vuotiaille oppilaille.
- Oppilas voi aloittaa valmistavan opetuksen kesken lukuvuoden.
- Valmistavaa opetusta ei ole kaikissa kouluissa.
- Valmistavassa opetuksessa on oma opetussuunnitelma.
- Oppilaalle tehdään oma opinto-ohjelma yhdessä huoltajien kanssa.
- Oppilas opiskelee suomen kieltä ja muiden oppiaineiden tärkeitä asioita.
- Jos mahdollista, oppilas osallistuu joillain tunneilla myös suomenkielisen perusopetuksen tunneille. Se tukee oppilaan kotoutumista.
- Valmistava opetus kestää noin yhden vuoden.

"Kodin ja koulun
välinen viestintä
tapahtuu pääasiassa
Wilma-järjestelmässä."

- Oppilas siirtyy valmistavan opetuksen jälkeen omaan lähikouluun suomenkieliseen perusopetukseen.
- 7-10-vuotiailla on opetusta 25 tuntia viikossa.
- 11-15-vuotiailla on opetusta 26 tuntia viikossa.

Suomi toisena kielenä -opetus (S2-opetus)

- Valmistavan opetuksen jälkeen oppilas siirtyy lähikouluun suomenkieliseen perusopetukseen.
- Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (S2) -oppimäärä on oppilaille, jotka opettelevat vasta suomea.
- Oppimäärää voi vaihtaa, kun oppilaan kielitaito on kehittynyt riittävästi.
- Huoltaja päättää oppimäärän.
- S2-opetusta on kaikissa kouluissa.
- S2-opetusta on kaikissa oppiaineissa.
- S2-opetus ei ole erityisopetusta tai tukiovetusta.
- S2-oppimäärä on samanarvoinen kuin suomi äidinkielenä.

Oman äidinkielen opetus

- Oman äidinkielen opetus on tarkoitettu 6–18-vuotiaille lapsille ja nuorille, joiden äidinkieli tai jokin perheen kielistä on muu kuin suomi.
- Opetus pyritään järjestämään, jos saman kielen oppilaita on vähintään neljä ja kieleen löytyy opettaja.
- Suomen virallisissa vähemmistökielissä (*suomalainen viittomakieli, saamen eri kielet sekä romani eli kaaleen kieli*) oppilaita pitää olla vähintään kaksi.
- Opetus on vapaaehtoista.
- Ilmoittautumisen jälkeen oppilas sitoutuu osallistumaan opetukseen säännöllisesti.
- Opetus on ilmaista.
- Opetusta on kaksi tuntia viikossa.
- Opetusryhmä voi olla toisessa koulussa.
- Huoltaja huolehtii kuljetuksista. Oppilas voi saada linja-autolippuja oman äidinkielen opetukseen.
- Ilmoittautuminen oman äidinkielen opetukseen tehdään keväällä huhti-toukokuussa.
- Jos ei ilmoittaudu, ei voi osallistua opetukseen.
- Ilmoittautuminen kesken lukuvuoden tapahtuu paperisella lomakkeella.
- Opetukseen ilmoittaudutaan joka vuosi erikseen.
- Saat lisätietoa palvelupääällikkö **Pia Bärlundilta**, pia.barlund@jyvaskyla.fi.

Kouluruokailu

- Oppilas saa ilmaisen lounaan koulussa. Kouluissa ei tarjolla aamupalaa.
- Koulussa on tarjolla suomalaisia ruokia.
- Koulussa noudatetaan suomalaisia ruokailutapoja.
- Oppilas käyttää syödessä haarukkaa ja veistä. Ruokaa ei syödä sormin.
- Huoltajan täytyy ilmoittaa koulun keittiöön oppilaan erikoisruokavalio tai ruoka-aineallergiat erillisellä lomakkeella.
- Lapsi tarvitsee lääkärin- tai ravitsemusterapeutin todistuksen erityisruokavaliosta tai ruoka-aineallergiasta. Myös terveydenhoitajan todistus kelpaa, jos se pohjautuu lääkärin diagnoosiin.
- Lääkärin- tai ravitsemusterapeutin todistusta ei tarvita, jos ruokavalio on laktoositon, vegaaninen tai kasvisruokavalio.
- Todistusta ei tarvita vakaumukseen perustuvassa ruokavaliossa. Silloin riittää ilmoitus erityisruokavaliolomakkeella.
- Joissain kouluissa voi ostaa välipalaa.
- Kouluun saa ottaa mukaan oman terveellisen välipalan.

Koulumatkat

- Koulumatkat kuljetaan turvallisesti liikennesääntöjä noudattaen.
- Lyhyemmät koulumatkat kuljetaan yleensä kävellen tai pyöräillen.
- Koulumatkaa on hyvä harjoitella yhdessä lapsen kanssa.
- Jyväskylässä oppilaan koulumatka korvataan vain opetuksen järjestäjän osoittamaan ensisijaiseen kouluun.
- 1.–2. luokan oppilas saa ilmaisen koulukuljetuksen, jos koulumatka on yli 3,5 kilometriä.
- 3.–9. luokan oppilas saa ilmaisen koulukuljetuksen, jos koulumatka on yli 5 kilometriä.
- Koulukuljetusta varten ei tarvitse tehdä hakemusta.
- Kun kilometriraja ylittyy, koulu hoitaa kuljetusetuuden automaattisesti.
- Oppilas saa koulusta linja-autokortin.
- Jos oppilaalla on sairaus tai vamma ja hän ei voi kulkea kouluun itse, täytyy tehdä erillinen hakemus. Oppilaalla täytyy olla lääkärinlausunto.
- Jos oppilas saa taksikuljetuksen, huoltajat käyttävät MunSchool -sovellusta.

Opiskeluhoolto

- Opiskeluhoolto tukee oppilaan hyvinvointia ja terveyttä.
- Opiskeluhoolto on ilmaista.
- Opiskeluhoollon yhteystiedot löytyvät koulujen nettisivuilta.
- Kouluterveydenhoitaja ja koululääkäri seuraavat oppilaan terveyttä ja hyvinvointia.
- Oppilas kutsutaan laajaan terveystarkastukseen 1., 5. ja 8. luokalla.
- Laajaan terveystarkastukseen kuuluu sekä terveydenhoitajan tarkastus että lääkärintarkastus.
- Laajaan terveystarkastukseen kutsutaan myös oppilaan molemmat vanhemmat.
- Oppilas kutsutaan hampaiden terveystarkastukseen 1., 5. ja 8. luokalla.
- Koulukuraattori auttaa oppilaita, jos heillä on huolia tai vaikeuksia.
- Koulupsykologi arvioi oppilaan osaamista ja tuen tarvetta.
- Kouluissa työskentelee myös kasvatusohjaajia. Kasvatusohjaaja tukee oppilaan hyvinvointia ja auttaa oppilasta.
- Kouluilla on nuorisotyöntekijöitä, jotka tukevat nuorten kasvua ja hyvinvointia.

Aamu- ja iltapäivätoiminta Jälkkäri

- Aamu- ja iltapäivätoiminta on tarkoitettu 1.–2. luokkien oppilaille.
- Myös erityisen tuen päätöksen saaneet 1.–5. luokkalaiset voivat osallistua aamu- ja iltapäivätoimintaan.
- Toiminta on maksullista.
- Ohjattua aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään Jyväskylässä koulujen yhteydessä.
- Iltapäivätoimintaa on koulupäivinä kello 12.00–17.00 välisenä aikana.
- Aamutoimintaa järjestetään aamukerhona, jos ilmoittautuneita on riittävästi.
- Aamu- ja iltapäivätoimintaan pitää tehdä hakemus.
- Jos oppilas on kehitysvammainen, voi kysyä oikeutta Vertti-toimintaan. Kysy koululta.

Jyväskylän kaupungin perusopetuksen poissaolomalli

Opetuksen järjestäjän tulee ennaltaehkäistä perusopetukseen osallistuvan oppilaan poissaoloja sekä seurata ja puuttua niihin suunnitelmallisesti. Opetuksen järjestäjän tulee ilmoittaa luvattomista poissaoloista oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. (POL 26 §)

Suomessa vakinaisesti asuvat lapset ovat oppivelvollisia. Huoltajalla on lainmukainen velvollisuus varmistaa, että huollettavan oppivelvollisuus tulee suoritettua. (OVL 2 § & 9 §)

Oppilaiden poissaolojen laskennassa huomioidaan kaikki poissaolot lukuvuoden ajalta, myös luvalliset. Poissaoloja seurataan systemaattisesti; yhteisöllisessä opiskeluhuoltoryhmässä neljä kertaa lukuvuoden aikana.

1. Poissaolojen ennaltaehkäisy

Oppilaiden hyvinvointia, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä tukeva toiminta

- Vahvistetaan oppilaiden ja henkilöstön tunne-, turva- ja vuorovaikutustaitoja.
- Henkilöstö kohtaa oppilaat yksilöllisesti ja tukee oppilaiden kouluun kiinnittymistä sekä läsnäoloa.
- Henkilöstö tukee ryhmien ja vertaissuhteiden vuorovaikutusta, ryhmäytymistä sekä yksinäisyyden ehkäisyä läpi koulupolun.
- Koko yhteisö osallistuu turvallisen oppimisympäristön luomiseen ja puuttuu kaikkeen väkivaltaan, kiusaamiseen, häirintään ja syrjintään.
- Henkilöstö rakentaa vuorovaikutteista yhteistyötä kodin ja koulun välille.
- Poissaoloja seurataan suunnitelmallisesti yksilö- ja ryhmätasolla osana yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintaa ja opiskeluhuoltosuunnitelmaa.

2. Puutu heti ja selvitä oppilaan sekä huoltajan kanssa

- Huolestuttavat muutokset oppilaan käyttäytymisessä.
- Haluttomuus tulla kouluun.
- Toistuvat myöhästymiset.
- Poistuminen kesken oppitunnin tai koulupäivän.
- Oppilas on koulussa, mutta ei oppitunneilla.
- Luvattomat poissaolot.
- Selvittämättömät poissaolot tai puutteelliset poissaoloselvitykset.

- Toistuvat poissaolot samasta oppiaineesta tai tietyiltä viikonpäiviltä.
- Toistuvat ja pitkäkestoiset poissaolot.

3. Varhainen puuttuminen

- Opettaja selvittää poissaoloja keskustelemalla oppilaan ja huoltajan kanssa.
- Opettaja seuraa oppimisen etenemistä, tunnistaa oppimisvaikeuksia ja arvioi tuen tarvetta.
- Opettaja konsultoi matalalla kynnyksellä erityisopettajaa ja opiskeluhuoltopalveluita, jos oppilaan hyvinvoinnista, oppimisesta tai koulunkäynnistä on huolta.
- Opettaja sopii tarvittaessa tukitoimet sekä seuraavan tarkasteluajankohdan oppilaan ja huoltajan kanssa.
- Luvattomiin ja selvittämättömiin poissaoloihin puututaan välittömästi.

4. Kohdennetut toimet

- Opettaja on yhteydessä huoltajiin ja pyytää tarvittaessa luvan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoamiseen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon tukeen.
- Opettaja konsultoi tarvittaessa erityisopettajaa ja opiskeluhuoltopalveluita.
- Opettaja kutsuu koolle monialaisen asiantuntijaryhmän, jos se nähdään tarpeelliseksi oppilaan koulunkäynnin tai hyvinvoinnin kannalta.

- Palaverissa selvitetään poissaolojen taustalla olevia syitä, tarkistetaan pedagogisen tuen taso ja sovitaan tavoitteet sekä koulun ja kodin tukitoimet.
- Lisäksi sovitaan vastuuhenkilö ja seuraava tarkasteluajankohta.
- Jos monialaista asiantuntijaryhmää ei kutsuta koolle, opettaja sopii tukitoimet sekä seurannan oppilaan ja huoltajan kanssa.
- Sovitaan myös yhteisöllisistä kohdennetuista toimista.

5. Vahvat toimet

- Vahvistetaan oppilaan yksilökohtaista tukea.
- Tarvittaessa konsultoidaan ja kutsutaan palaveriin koulun ulkopuolisia toimijoita.
- Monialaisessa asiantuntijaryhmässä opettajat ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset sopivat poissaolojen syiden laajemmasta kartoituksesta oppilaan ja huoltajien kanssa.
- Tarkistetaan pedagogisen tuen taso ja sovitaan tukitoimista, kuten joustavista opetusjärjestelyistä tai pedagogisista erityisjärjestelyistä.
- Sovittu vastuuhenkilö huolehtii prosessin etenemisestä ja seurannasta.
- Opettaja tekee tarvittaessa 1) sosiaalihoitolain mukaisen yhteydenoton tuen tarpeen arvioimiseksi tai 2) lastensuojeluilmoituksen.

6. Jos poissaolot jatkuvat

- Vahvistetaan ja täsmennetään monitoimijaista yhteistyötä.
- Harkiten erityiset opetusjärjestelyt POL 18 §, erityiset painoalueet, VSOP ja oppiaineiden yksilöllistäminen.
- Vastuuhenkilö tukee oppilaan kouluun paluuta suunnitelmallisesti.

Poissaolot prosentteina ja tunteina lukuvuodessa Jyväskylässä

Luokka-aste	5 % poissaolo	10 % poissaolo	15 % poissaolo	20 % poissaolo
1.-2. lk	38 h	76 h	114 h	152 h
3. lk	42 h	84 h	125 h	167 h
4. lk	46 h	91 h	137 h	182 h
5.-6. lk	48 h	95 h	143 h	190 h
7.-9. lk	57 h	114 h	171 h	228 h

10 % poissaolo on tutkitusti hyvinvoinnin ja oppimisen riskitekijä.

TASAN

11

12

1

10

2

9

3

8

4

7

6

5

PUOLI

Poissaolotiedon luokitteluohje

Opetus- ja kulttuuriministeriön suositus

- **Terveydellisiin syihin liittyvä poissaolo**

Oppilas on fyysisesti poissa koulusta (sairaana, fyysiseen ja/tai psyykkiseen terveydenhoitoon liittyvä tapahtuma / vastaanottokäynti esim. hammaslääkäri, terapia tai leikkaus). Kirjauksen voi tehdä huoltaja tai opettaja huoltajan ilmoituksen perusteella.

- **Ennalta anottu vapaa**

Huoltajan ennalta anoma vapaa, myös yksittäiset oppitunnit ja koulupäivät (lomamatka, harrastukseen liittyvä poissaolo, etävanhemmalla). Opettaja kirjaa poissaolon huoltajan ilmoittaman tiedon / anomuksen perusteella.

- **Muu selvitetty poissaolo**

Käytetään vain niissä tapauksissa, kun poissaolo ei kuulu mihinkään muuhun kategoriaan (esim. POL 36 §, omaehtoinen karanteeni, odottamaton perhetilanne). Huoltajan tai opettajan kirjaus.

- **Luvaton poissaolo, selvitetty**

Huoltajan tai opettajan selvittämä luvattomaksi luokiteltu poissaolo (pinnaus tai yli oppitunnin kestävä myöhästyminen).

- **Selvittämätön poissaolo**

Koululla ei ole tietoa miksi lapsi on poissa. Poissaolo voidaan opettajan tai huoltajan toimesta selvittää ja merkinnän luokkaa muuttaa.

- **Muu koulutyö, läsnä**

Lapsi on fyysisesti koulussa, mutta luvallisesti pois oppitunnilta (opiskeluhuollon palveluissa, oppilaskunnan tehtävissä, opolla tms.). **Ei tilastoidu poissaoloksi.**

- **Opiskelu muualla**

Oppilas on fyysisesti pois koulusta esim. sairaalakoulussa tai tekee sovitusti lyhennettyä koulupäivää tai viikkoa (POL 18 §). **Ei tilastoidu poissaoloksi.**

- **Myöhästyminen**

Alle oppitunnin mittainen myöhästyminen kirjataan tuntimerkintänä (minuuttimäärä). **Ei tilastoidu poissaoloksi.**

Jyväskylän kaupungin perusopetuksen väkivallan, kiusaamisen, häirinnän ja syrjinnän vastainen toimintamalli

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. (Pol 29 §)
Lastensuojelulaki 25 § - velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus ja rikosilmoitus.

Ennaltaehkäisy ja varhainen puuttuminen

1. Suunnitelmallisuus ja systemaattisuus

- Jokaiseen kouluun perustetaan tiimi tai nimetään vastuuhenkilö, joka koordinoi ja ylläpitää väkivallan, kiusaamisen, häirinnän ja syrjinnän vastaista toimintaa omassa yksikössä. Vastuuhenkilö on jäsen yhteisöllisessä opiskeluhuoltoryhmässä.
- Koulun lukuvuosisuunnitelmaan kirjataan väkivallan, kiusaamisen, häirinnän ja syrjinnän vastaisen toiminnan vastuuhenkilöt, tavoitteet, toimintatavat ja arviointi toimintakauden lopussa.
- Koulun järjestyssäännöt, toimintaohjeet sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma käydään läpi oppilaiden, huoltajien ja henkilöstön kanssa.
- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan kirjataan toimintaperiaatteet, miten hyväksyvää ja kunnioittavaa ilmapiiriä luodaan ja ylläpidetään.
- Yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä edistää suunnitelmallisesti yhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta.

2. Yhteisöllisyyden vahvistaminen

- Tunne-, turva- ja vuorovaikutustaitoja harjoitellaan osana hyvinvoinnin vuosikellon sisältöjä sekä kaikissa arjen tilanteissa.
- Henkilöstö tukee tietoisesti ryhmien ja vertaissuhteiden vuorovaikutusta, ryhmäytymistä sekä yksinäisyyden ehkäisyä.
- Koko kouluyhteisö edistää hyvän huomaamista, myönteistä vuorovaikutusta ja positiivisen palautteen antamista.

3. Turvallinen kouluyhteisö

- Väkivaltaa ei hyväksytäkään missään muodossa. Koko kouluyhteisö puuttuu kaikkeen epäasialliseen käytökseen systemaattisesti.

- Rehtori johtaa suunnitelmallisesti väkivallan, kiusaamisen, häirinnän ja syrjinnän vastaista toimintaa.
- Henkilöstö saa perehdytyksen toimintamalliin sekä koulutusta väkivaltaan puuttumiseen.
- Henkilöstö tiedostaa kiusaamisen riskitekijöitä ja tunnistaa kiusaamisen kohteeksi joutumisen tunnusmerkkejä.
- Henkilöstö pitää aiheeseen liittyviä oppitunteja ja järjestää teemapäiviä.

4. Osallisuutta vahvistava toimintakulttuuri

- Oppilaat ymmärtävät, mitä väkivalta, kiusaaminen, häirintä ja syrjintä ovat, oppivat tunnistamaan niitä ja tietävät, miten toimia niitä kohdatessaan.
- Oppilaita rohkaistaan kertomaan kaikesta väkivallasta henkilöstölle ja puuttumaan tilanteisiin.
- Oppilaat ja huoltajat ovat aktiivisesti mukana luomassa turvallisuutta edistävää toimintakulttuuria ja suunnittelemassa yhteisöllisyyttä vahvistavaa toimintaa.
- Huoltajat saavat tietoa ja mahdollisuuden keskustella koulun väkivallan, kiusaamisen, häirinnän ja syrjinnän vastaisesta toiminnasta.

Puuttuminen

- Koulun henkilöstö puuttuu aina näkemäänsä tai tietoon tulleeeseen koulussa tapahtuvaan väkivaltaan, kiusaamiseen, häirintään ja syrjintään sekä selvittää tilanteen osallisten kanssa.
Huom! Väkivalta- ja uhkatilanteissa toimitaan erillisen ohjeen mukaan.
- Henkilöstö keskustelee ensin väkivallan, kiusaamisen, häirinnän tai syrjinnän kohteeksi joutuneen kanssa ja tämän jälkeen muiden osapuolten kanssa.
- Selvittelyn lopuksi sovitaan ja kirjataan sähköiseen muistioon, kuinka jatkossa toimitaan.
- Henkilöstö tiedottaa huoltajia tapahtuneesta saman päivän aikana.
- Jos tilanteen epäillään täyttävän rikoksen tunnusmerkit, henkilöstö on yhteydessä poliisiin ja tekee tarvittaessa lastensuojeluilmoituksen tai rikos- ja lastensuojeluilmoituksen (Ankkuri-poliisin, lastensuojelun, sovittelutoimiston konsultointi).
- Henkilöstö vahvistaa yhteistyötä huoltajien kanssa ja kutsuu heidät koolle.
- Henkilöstö ilmoittaa koulumatkan aikana tapahtuneesta väkivallasta huoltajille ja tarjoaa tarvittaessa tukea tilanteen selvittämiseksi, esim. sovitteluun ohjaaminen.

Seurantavaihe ja jälkituki

- Henkilöstö seuraa tilannetta säännöllisesti riittävän kauan ja varmistaa oppilaan kokemuksen turvallisuudesta koulussa ja koulumatkoilla: Ensimmäisen kuukauden ajan viikoittain, seuraavan kuukauden ajan joka toinen viikko ja sen jälkeen tarpeen mukaan.
- Seurannasta vastaa luokanopettaja, -valvoja tai vastuuhenkilö, ellei toisin sovita.
- Henkilöstö arvioi kaikkien osapuolten ja ryhmän tuen tarpeen. Yksilölliset ja yhteisölliset tukitoimet sovitaan tilannekohtaisesti opiskeluhuoltopalveluiden kanssa. Lisäksi sovitaan yksilölliset pedagogiset tuen järjestelyt.
- Henkilöstö ohjaa oppilaan tarpeen mukaan koulun ulkopuolisiin tukipalveluihin, kuten Ankkuritoiminta, MLL:n Selviytyjät-vertaisryhmä, Tukipysäkki kiusaamisasioissa.
- Oppilaalle järjestetään tarvittaessa kasvatuskeskustelu tai määrätään kurinpitotoimi oppilaan ikä, kehitystaso ja teon olosuhteet sekä seuraukset huomioiden.
- Toimintaa arvioidaan ja kehitetään vuosittain tiedonkeruun perusteella, esim. Oppilas- ja koulutyytyväisyyskysely, Kouluterveyskysely, TEAviisari.

Väkivalta voi olla henkistä, fyysistä tai seksuaalista. Väkivalta on vallan, kontrollin tai fyysisen voiman tahallista käyttöä tai sillä uhkaamista. Väkivallan teot voivat ilmetä oppilaiden välisissä tai oppilaan ja koulun henkilöstön välisissä tilanteissa. Kiusaaminen, häirintä ja syrjintä ovat väkivallan muotoja.

Kiusaaminen on toistuvaa, tahallista toisen ihmisen henkistä, fyysistä tai sosiaalista vahingoittamista. Kiusaamista voi tapahtua myös digitaalisessa ympäristössä.

Häirintä on käyttäytymistä, jolla sanoin tai teoin loukataan, uhataan, nöyrytetään tai halvennetaan henkilön tai ihmisryhmän ihmisarvoa tarkoituksellisesti.

Syrjinnällä tarkoitetaan yksilön tai ryhmän torjumista, huonompaa kohtelua tai asettamista muita huonompaan asemaan.

Kaikki yllä mainitut teot voivat olla rikoksia.

**Lisätietoa varhaiskasvatuksesta
ja koulutuksesta:
jyvaskyla.fi/varhaiskasvatus-ja-koulutus**

Hyvä kasvu kaikille -hanke

Kasvun ja oppimisen palvelut, Jyväskylän kaupunki

Taitto: Kuuverstas **Valokuvat:** Anette Aittanen, Hanna-Kaisa Hämäläinen